

Bütün regional marşrutlar Azərbaycandan keçir

Azərbaycan apardığı uğurlu xarici siyasət sayəsində regionun ən əhəmiyyətli ölkəsinə çevrilib. Bu siyasətin davamı olaraq Azərbaycan həmçinin iki qlobal nəqliyyat marşrutunda qovşaq ölkə statusunu da qazanıb. O səbəbdən qütbləşən dünyada baş verən geosiyasi mübarizələr fonunda region ölkələrinin əksəriyyəti Azərbaycanla əməkdaşlığa can atır.

Orta dəhlizdə ölkəmizin liderliyini bütün tərəflər qəbul edir və bu marşrutun dinamik fəaliyyəti ölkəmizin siyasi mövqeyindən asılıdır. Bununla yanaşı, Azərbaycan marşrutun fəaliyyəti üçün özünün müsbət təşəbbüsləri və konstruktiv mövqeyi ilə də seçilir. Azərbaycan tərəfindən irəli sürülən dəhlizin rəqəmsallaşdırılması, yüklərin tez və manəsisiz çatdırılması, vahid tarifi tətbiq olunması barədə təşəbbüslər partnyorlarımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir.

Ölkəmizin xarici siyasətinin başlıca istiqaməti qarşılıqlı fayda əsasında bütün dövlətlərlə səmərəli əməkdaşlıq etməkdir. Biz Rusiya ilə münasibətlərimizin gərgin olduğu dövrdə də "Şimal-Cənub" dəhlizində əməkdaşlıqdan imtina etmədik. Çünki Azərbaycan xarici siyasətdə strateji maraq doğuran məsələləri xırda siyasi anlaşılmazlıqlara qurban verən ölkələrdən deyil. Bunun nəticəsidir ki, bütün anlaşılmazlıqlara baxmayaraq, ölkəmiz iki böyük qonşusu Rusiya və İranla əməkdaşlığı hər zaman davam etdirir. Azərbaycan, İran və Rusiya arasında "Şimal-Cənub" dəhlizi ilə bağlı üçtərəfli Anlaşma Memorandumunun imzalanması da bunu təsdiqləyir.

Memorandumun imzalanması uzunmüddətli və səmərəli üçtərəfli əməkdaşlığın inkişafında, həmçinin "Şimal-Cənub" marşrutunun qərb istiqamətinin effektivliyinin artırılmasında mühüm addımdır. Sənəd tarif yanaşmalarının uzlaş-

dırılmasını, vahid kompleks tarifi formalaşdırılmasını, müntəzəm blok-qatarların buraxılmasını və daşımlar üzrə prosedurların təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutur. Bu mexanizmlərin həyata keçirilməsi Rusiya, Azərbaycan və İran arasında proqnozlaşdırıla bilən, sürətli və iqtisadi cəhətdən səmərəli logistika zəncirinin qurulmasına imkan verəcək. Ümumilikdə, bu razılaşma tərəflərin beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərində etibarlı iştirakçı kimi mövqelərini gücləndirir və regionda tranzit axınlarının davamlı artması üçün əlverişli şərait yaradır.

Bakıda keçirilən MDB ölkələrinin Dəmir Yolu Nəqliyyatı Şurasının plenar iclası zamanı "Rusiya Dəmir Yolları" ASC-nin baş direktoru və idarə heyətinin sədri Oleq Belozorov bildirib ki, "Şimal-Cənub" dəhlizi boyunca əhəmiyyətli nəticələr əldə edilib. Onun sözlərinə görə, Rusiya, Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan və İran dəmir yolu qurumlarının intensiv işi nəticəsində Moskvadan İranın Bəndərabbas limanına orta tranzit müddətini 2 il ərzində 27 gündən 16 günə endirmək mümkün olub. "İranla birləşən bu dəhliz boyunca konteyner daşımları həm qərb, həm də şərq marşrutlarında artmaqda davam edir. Məsələn, son 10 ay ərzində Astara üzərindən qərb marşrutu üzrə 6558 konteyner daşınıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 58,3 faiz artım deməkdir. Bu rəqəm yalnız Rusiya yüklərini əks etdirir. Qazaxıstan, Çin və qonşu ölkələrdən daşımlar da artıb", - deyər Oleq Belozorov bildirib.

Həmin tədbirdə Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev qeyd edib ki, bu ilin əvvəlində "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə İran Dəmir Yolları arasında Astara terminalının tikintisi və istismarı haqqında müqavilənin icrasına dair strateji əməkdaşlıq planı imzalanıb. Sənəd "Şimal-Cənub" dəhlizinin potensialı-

nın reallaşdırılması üçün əməkdaşlığın genişləndirilməsini nəzərdə tutur. "İran ərazisində yerləşən Astara terminalının tikintisi üzrə işlərdə xeyli irəliləyiş olub və bu obyekt Azərbaycan tərəfinə 25 il müddətinə uzunmüddətli istifadəyə verilib. Terminalın tikintisinin başa çatdırılmasını 2026-cı ilin sonuna planlaşdırırıq", - deyər nazir əlavə edib. Nazir həmçinin qeyd edib ki, keçən il Azərbaycan və Rusiya "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi çərçivəsində tranzit daşımlarının inkişafı üzrə əməkdaşlıq haqqında saziş imzalayıblar: "Sənəd dəmir yolu infrastrukturunun modernləşdirilməsini və yük axınının mərhələli şəkildə artırılmasını nəzərdə tutur. Məsələn, 2028-ci il yanvarın 1-dən etibarən bu marşrut üzrə yük dövriyyəsinə 5 milyon tona çatdırmağı planlaşdırırıq, sonrakı mərhələdə isə bunu illik 15 milyon tona qədər artırmaq niyyətindəyik. Dəhlizin Azərbaycan hissəsində infrastrukturun yenilənməsi üzrə işlər fəal şəkildə davam edir. Cari ilin sonuna qədər Sumqayıt-Yalama xəttinin yenidən qurulması başa çatdırılacaq, paralel olaraq Ələt-Osmanlı-Astara xəttində tikinti və bərpa işləri aparılır".

İllik ötürmə qabiliyyəti 15 milyon tona qədər olan Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) tikintisi də ləngimir. Ermənistanla sərhəddə yerləşən Ağbend ərazisinə gedən dəmir yolu xəttinin inşasının 2026-cı ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Zəngəzur dəhlizi Orta dəhlizlə yanaşı, "Şimal-Cənub" marşrutunun səmərəliliyinin artmasına da töhfə verəcək. Bu marşrut şimaldan gələn yüklərin İran vasitələri ilə Fars körfəzinə daşınmasına imkan yaradaçaq. Eyni zamanda Türkiyə üzərindən Yaxın Şərqə, Şimali Afrika və Avropaya yüklərin daşınmasında Zəngəzur dəhlizi (TRIPP) mühüm əhəmiyyətə malikdir.

**Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"**

